

www.

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

ШКОЛСКИ ЛИСТ.

Брой 22. У Сомбору 30. Новембра 1868. Год. X.

Пажљивост.

Да би деца у школи гледанѣм и слушанѣм разум свой разбистрити и користна знања себи прибавити могла, нужно е пре свега да пазе на оно што учитель показуе, предае или пита.

Пажљивост е душа свакога обучавања. Без ње нити би наука нити школа деци од праве користи бити могла, без ње би сав труд учительв без плода остао; ер непажљива и разсејна деца никакво предаванѣ несхваћаю, и за њи се у онај мах рећи може да очи имаю а невиде, уши имаю а нечуо.

Од учителя у народной школи ниште се пре свега да мале свое ученике назити научи, а то ће бити:

1. Кад учитель својом умнятошћу и благошћу уме задобити свое ученике и тим их чисто као обчара те радо пазе на све оно што им он казуе и показуе, и највећу радост у томе налазе кад што добро од учителя свог научити могу. Доиста се из искуства слободно рећи може, да е она само пажљивост у школи плодотворна, која е по децу мила и пријатна. Истина даю се деца на пажљивост и силом приморати, али таква натерана пажљивост само е привадна, и како по душевни тако и по умни развитак дечији веома шкодљива. Има школа, у којима деца из страха од прута и виргаза ћуте, мирую и чине се као да пазе, ал у ствари самој ту се баш природна живост духа њиховога у самом заметку свом насилно угушуе, и та деца глупава, тупоглава, малодушна и плашљива постану. Такове школе могу се пре назвати мучилишта и губилишта, него училишта и васпиталишта, од њих сачувај Боже дечицу нашу!

2. Пажљивост дечију обраћати ваља е почетка само на оне предмете, кои се видити могу. Сам говор без показивања и познавања ствари, о којој се говори, невреди много ни у старий школи код одрасле деце, а код мале деце — као што су у

народной школы — не вреди баш ни мало. Найпре дакле показати валя ствар, или барем слику иѣну, нека ю деца сматраю и добро познаду, па ће доиста онда болѣ пазити, више научити, и радиє примити науку, кою им казуемо. Високе одвучене (абстрактне) науке немаю места у малој школи, ер за нѣ деца нису дозрела, па нит волѣ нит приємливости имаю, него речи пролазе мимо нѣ без сваког благотворног утиска на разум и срдце нѣихово.

3. Почем се из искуства зна, да деца немогу добро схватити више предмета уданпут, то се препоручує, да се на сваки предмет поединце и посебце пазити мора. С тога се износи пред децу само по една животиња, билька, руда ил рукотворина, или само една слика, па се о нѣой говори и пита, а међутим се све друге слике покрию. Из истог узрока и на рачуналки само онолико круглица треба да гледаю деца, колико им у тай мах за радню нѣихову треба, а све остале имаю се убрусцем или папиром заклонити. Кад учитель на то непази, онда ће деца пре гледати оне друге ствари и тим разсеяна постати. Исто тако поукланяти валя из пред очию дечѣих све што би пажню нѣихову од учени одвратити и разсеяност проузроковати могло. Ни на учителю, ни у школи несме бити ништа што є смешно, необично и изванредно.

4. Што су деца мана, то нека се за краће време озбиљна пажљивост од нѣ изискує, и нужно є да учитель пре и после сваког озбиљниег рада школског допусти деци да се мало проиграю; шта више препоручує се учителю да том приликом баш сам он деци згодне игре задає и да их упућує руководи и поопитрава на сиграњ, па ће им се тим и сама она озбиљнија наука већма милити и болѣ ће на ню пазити. Урођена живост и отвореност дечѣя најболѣи є знак даровитости умне; ню дакле несме учитель препречивати, него є баш дужан на руку юи иѣи, да се одржи на стостручну телесну и умну корист нѣихову.

5. Дугачке и обширне приповедке уморе децу, с тога се иште да учитель само мало казує и приповеда, а много више испитує, и да упућує ученике да сами сматраю, сами изтражую и докучую, и да сами своіом снагом радити имаю. Радња а особито саморадња много є деци милија него пасивно слушањ и сматрањ; по томе дакле на посао валя децу подбадати и подстрекавати, нека га они сами покушаваю. То є по нѣ најпробитачниє.

6. Учитель треба да с најбољом вољом, с највећим за-
узимањем и од свег срдца децу учи и наставља, пак ће се
редко кад на непажљивост њихову потужити морати. Догоди
л' се ипак тај случај, нека некриви одма ученике, него нека
брижљиво изпитује и разбира, ни е ли њгова невештина про-
узроковала дечију непажњу; ер често бива да деца само за то
не пазе, што учитель неуме добро науку предавати и нема у
томе послу вештине. С тога е нужно да се учитель са ваља-
ним разумним и лаким начином обучавања упозна, и присвоив-
ши га себи да га у школи вешто употребљов, па ће олазити
да ће ученици бољ пазити и лакше схваћати сваку науку
њгову.

7. Побуђивати ваља децу, да се надтичу, кои уме бољ
пазити. Пажљиве ваља хвалити и чешће их прозивати, нека се
остали наочигледце увере да пажљив ученик лакше и бољ
сваку науку прима него разсеян и несмотрен.

8. Настоявати ваља да и савест дечија буде чиста и мир-
на; ер кои нис на чисто са својом савешћу, тај еднако звера
и преза се, па нис у станю ни пазити на оно, што се у школи
показуе и о чему се говори.

Кои учитель на све ово, што овде рекосмо, пазно буде, тај
ће лако ученике своје на пажљивост навикнути, и тим посао
и труд својој у школи плодносим учинити, те и радост од
своих ученика дочекати моћи.

В.

Први учитељски збор

околу Сомборског 17. Октобра 1868. године у Сомбору држан.

(свршетак)

Бр. 6. Гд. Председник позива г. г. Чланове, да се посаве-
тују о том, што би се чинити имало, да нам сва деца школу
редовно похађају.

После дужег саветовања би закључено, да се од стране
свију учитеља у том погледу следеће извршивати има; сваки
учитељ да на почетку школске године сву за школу способну
децу пописати има; и да оне родитеље, који децу у школу
шиљати небуду хтели, најпре лепим начином и обавештавањем
привољу и принуде на ту племениту и благородну своју дуж-
ност. Пошто би овај корак неплодан остао, има се списак таквих

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

В
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

непоправљивих родитеља високој власти предати, која ће их силом закона и своим начином приморати, да своју децу уредно у школу шиљу.

За ону децу, која због материјалне оскудице школу похађати неби могла, да се славне општине и родољубиво грађанство умоли, да им са материјалном подпором својом милостиво у помоћ притеку.

Бр. 7. Гд. Председник ставља збору питање, да ли предмети, кои се сада у нашим народним школама предају, одговарају потреби и цели својој.

Гд. Петар Деспотовић, мисли, да је ово питање од велика замахаја, с тога би био за то, да се то остави до идућег збора, да би донде поједини чланови и писмено га одговорити могли. На што се закључи:

Да одбор, који је већ под бројем 3, изабран, и то до идућег збора изради, а уједно и да своје мњење изрази, како би се садашње школске књиге наше, које — што је већ опште признато, — духу и потреби нашега народа не одговарају, написати имале.

Бр. 8. Гд. Ника Грујић казује велики губитак прераном смрћу два млада и вредна нам судруга, Јована Бељанскога, учитеља Ш. разр. главне школе Сомборске, и Ђорђа Сентомашког учитеља Брестовачког, кои су постојаним и озбиљним радом у звању своје лепо име стекли били, са том жељом, да им се вечне успомене ради, туга наша у овај записник стави.

Збор овај и сам делећи жалост за младим покојницима жели, једнодушно нека се заваније у овоме записнику његов плач, но са молбом Свевишњег, да им вечно насеље око својега престола подари.

Бр. 9. Најпречастнији гд. протојереј Ђорђе Бранковић, председник предлаже да по примеру друге браће наше, и ми бившем кр. саветнику гд. Др. Ђорђу Натопшевићу, кои се највише око тога и трудио, да се зборови учитељски код нас заведу, и кои сада, на жалост нам, плоде труда свога, тек из друге земље са задовољством погледа, писмена захвалница и од учитеља овог збора поднесе.

Предлог је овај услед опште одушевљености са усхићењем једнодушно примљен.

Бр. 10. Гд. Председник позива збор, да се договори о дану и месту држања идућег збора свога, којом приликом углављено је:

Да се идућа скупштина светле недеље у Среду опет овде у Сомбору држати има.

Бр. 11. Гд. Др. Ника Максимовић предлаже нека се уобичаји, да се онога дана кад се скуп држи, увек и једно јавно предавање приреди, којег би важност доста пријатности и самој публици местној причињавала.

Ово се са радошћу прими, и местни одбор водиће бригу о свима припремама, а уједно се и сваки члан, који би што предавати намеравао, има истом местном одбору предходно пријавити.

Бр. 12. На предлог гд. Председника овим се закључује: да се дијецезална власт умоли, да општи дијецезални учитељски збор идуће године у време школска одмора сазове, како би се сви учитељи ове дијецезе, међусобно о напредку, потребама и нуждама на школу односењима се посаветовати могли.

Бр. 13. Оној Господи, која су се потрудила са стране амо доћи, и онима, који су се као гости присуством своим збор овај почаствовали, изриче се овде захвалност. А свима онима, које је дужност позивала амо доћи, а дужност су ту своју пренебрегли, изриче збор овај негодовање своје, изузимајући управитеља школе Сомборске гд. Николу Ђ. Вукићевића, који се ради саветовања у школској ствари баш сада у Пешти код земаљског саборског одбора находи, и г.г. Максима Јанковића пароха и управитеља Кулског, и Радивоја Павловића учитеља из Парага, који су се пред збором овим преко својих другова уљудно извинили.

Бр. 14. Збор овај изриче најпречастнијем гд. Ђорђу Бранковићу председнику своју најтоплију захвалност на труду и заузимању око његове ствари.

Ђорђе Бранковић протоџреј и окружни школски управитељ као председник, Ђура Тодоровић, Петар Деспотовић перовође.

Записник.

другог јавног збора учитељског у окружију потиско-бачком, месту Срб. Бечеју, који је 12. Септ. 1868. под председништвом Пречастног Господина Александра Бастића протопресвитера Сегединског, и окр. школског Надзиратеља држан.

При ком учествоваше од часне Госпoде свештеника: Василије Ракић парох и управитељ школски из П. Села; Алексије Јосић, админ.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

управитељ школ. Александар Поповић капелан из Срб. Бечеја
 Трива Влашић Ђакон и учитељ из Сенте : од г. г. старатеља школских :
 Тома Иванић из Фелдварца ; Стеван Попадич из Срб. Бечеја ; Стеван
 Матић из Мола ; Аркадије Матић из П. Села ; од г. г. учитеља : Евге-
 није Вучић из Мартоноша, Ник. Коњовић, Ђ. Лудајић и Ђ. Гојковић
 из Суботице ; Лазо Поповић из Шандора ; Ђ. Петровић, Ђ. Глибоњски,
 М. Дејановић и Ст. Жекић из Срб. Бечеја ; Ал. Докић, Лаза Јосимовић
 и Јоца Стојанов из Мола ; Тима Слечевчић и Ђ. Марковић из П. Села ;
 Сима Никовић и Милош Летић из Феудварца ; Тоша пл. Брановачки
 и Душан Стојишић из Сенте ; Тоша Мирилсв из Кањиже ; Н. Кирић и
 Др. Дадић из Аде. — Од г. г. гостију : Вељко Поповић уч. из Турције,
 Сава Костић медик, Ђ. Крстић медик ; Ђ. Јеремин, правник ; Тада Јел-
 чић сковом ; Самко Стојановић благајник ; Ст. Стефановић трговац ; Ђ.
 Јосић седмошколац ; Иван Влаовић, седмошколац ; Н. Ракић приправ-
 ник ; Ђорђе Грујић приправник из Сомбора ; Новак Радовић сликар
 Молчанин, Милан Поповић Молчанин. Л. Вишковић и Марко Гибич учи-
 ели из Врањева, Ђ. Вујић богослов из П. Села.

По свршеној молитви г. председник отвори седницу са јез-
 гровитом беседом, поздрављајући скупљене чланове и уједно
 радујући се, што је срећу имао и по други пут с њима саста-
 ти се и о напредку и благостању наши народни школа својски
 се посаветовати. — Затим проглашује скупштину за отворену
 и позива чланове на заједнички рад, који интимату високо-
 славног бившег кр. угар. Савета од 31. Марта 1866. под бр.
 11,888. одговара.

Потом се пређе к' избору перовође — нашто једногласно
 буду изабрани : г. Ђ. Лудајић уч. из Суботице и Ал. Докић уч.
 из Мола, који одма и заузму одређена им места. —

Бр. 1. Г. председник подноси збору писмене изјаве оних
 управитеља школских, који на овај збор немогоше доћи, а то
 су : Ис. Лудајић из Суботице због старости ; Ј. Добројевић из
 Шандора због слабости ; Ал. Вуковић из Сегедина због испита
 школских ; Јов. Милић из Мартоноша због обвезности на обе
 мјестне парохије ; Д. Јанковић из Ст. Кањиже, Ал. Николић из
 Сенте, Урош Нинић из Мола због болести ; Јов. Цветковић из
 Феудварца, због стронотног пута, вршидбе и браћа кукуруза,
 Јаков Арадски ђакон и катих. из Суботице због бербе ; од стра-
 не пак г. г. учитеља : Ар. Илић из Мартоноша, Тома Јаникијевић
 из Сегедина, обоица због слабости здравља.

Збор изјаву г. Јована Цветковића и Јакова Арадског не-
 усваја и негодује ; јер кад би им интерес благостања и народне
 просвете на срцу лежао, то би поменути на један дан послове
 своје одгодили и у средину скупљеног збора похитали, тим

пре што им и сам позив налаже: „да просвету иeguју и шире.“

— Остале изјаве пак збор прима за основане.

Бр. 2. Г. Председник јавља смрт ревностног учитеља Сеи-
ћанског Јована Вујића.

Збор изјављује своје сажалeње за покојником са: „Бог да
му душу опрости!“ —

Бр. 3. На предлог г. Лазе Поповића чита се записник
лањског збора учитељског.

Код „Рачуна“ г. Ђ. Глибоњски примећује: да је врло мален
број 30 за I. разред; јер дете кад у старију класу пређе, има
више предмета, на коју пажњу обраћати ваља; с тога предлаже:
да се по упутству до бр. 100 у I. разр. ради.

Збор овај предлог неусваја из узрока: што ако се ваљано
и темељно узради до броја 30 онда ће јамачно ученици и даље
знати рачунати.

Код „Недељне школе“ г. председник поведе реч о томе:
како су исте школе од врло велике користи; јер оне могу по-
најпре утврдити „религиозно и морално чувство у народу.“ С
тога најтоплије препоручује, да недељне школа што пре у жи-
вот ступе.

Збор ово са великом пажњом саслуша.

Код „Закладе за учитељске сироте“ збор ову точку није
хтео узимати у претрес зато, што она господа који су писмене
предлоге о томе овог II. састанка донети имали, због болести
недођоше. Но ипак овај збор позива г. Ар. Илића и Тому Ја-
никијевића, да као зато одређени одбор, свој елаборат идућем
збору поднети непропусте.

Код „Испита школског“ узима реч г. Ђ. Марковић, разла-
жући значај полгодишњег испита; он вели: да се дечији роди-
тељи само при тим испитима могу подпуно уверити о детијем
успеху, у то време нису тако обвезани с послом, као о жетви
кад се велики испити држе.

Решено је: да се по лањском закључку само један испит
и то главни при свршетку школ. године држи.

Код точке „О местним закладама,“ од куда би се сиромашној деци потребне књига и остала учебна средства набави-
ла“ — поведе реч г. Т. Следчевић и Л. Јосимовић, како је
лањским збором одређена такса при укопу 5 новчића за свако
дете огромна, и да учитељ због исте за људма неприлике има,
у чему и важност губи. — На ово устане г. Ђ. Лудајић, по-
бијајући предговорнице разлаже: како би се исто у дело при-

вести могло без да би учитељ и најмање важности у народу губио, и неприлике имао, зато износи пред збор овај предлог: Да се општинама управи молба од стране збора, да ове при намештању татора, свагда оном, који рачун о школском тасу води, у дужност ставе, при сваком укупу од дотичних новце примити, и по томе рачун точан водити, како би учитељу и старатељу школском у свако доба достаточност показати могао, тако исто и са пешкирима и марамама и т. д. који се опет на јавној дражби продати имају — нека чини. Даље ако би који имућнији и сву школу при спроводу зактевао, препоручује говорник таксу осим учитељске особе, 2 фр. а. вр. за једну школу. — Сви ови новци имали би припасти школ. Фонду. — Само тим начином могли би ово питање срећно решити.

Овај предлог једногласно буде примљен од збора са том само примедбом г. Попадића, да и при продаји гореименоватих ствари свагда старатељи и учитељи као главна контрола бити имају.

Код тачке „О ђимнастици“ вели г. Т. Мирилов, да се овај предмет од остали школ. предмета оцепи, јер је дечијим родитељима предавање ђимнастике неповољно, бојећи се, да им деца какав квар при истоме недогоди се.

Пошто је пак учитељ при предавању овог предмета нуз децу — немож' им се никаква несрећа догодити; зато збор овај предмет, као и остале редовно усваја.

Бр. 4. Г. председник позива г. Ђ. Марковића уч. Петр. Селског, и г. Ђ. Глибоњског уч. Срп. Бечејског, да први о Буквару, други пак о Читанкама по закључку првог учитељског збора своје операте поднесу.

Збор увидећи, да претресање истих предмета врло много времена изискују, одређује један одбор, који ће их прегледати, и извештај свој сл. уредништву Шк. Листа послати, да га печата. У одбор пак бирају се ова лица: за први предмет: Г. Лазо Поповић, Никола Кирић, и Ал. Докић; а за други: Лазо Јосимовић, Стева Жекић и Драгутин Дедић.

Бр. 5. Г. Д. Дедић предлаже, да закључке септомашког учитељског збора, у погледу дијецезални зборова код високослав. унг. министарства и овај наш збор подупре, како би се исти што пре држати дозволили: јер би с' тим получили шири делокруг.

Ово се оставља Србском Народном Сабору, јер је изглед да ће се скорим састати, и закључке своје прво о школама пред-

www.uzeti.rs Но ипак и донде збор умољава, г.г. Ђ. Глибоњског, М. Дејановића, и Ст. Жекића, да молбу у погледу тога високо-славном Министарству поднесу.

Бр. 6. Г. Ђ. Гојковић, ставља питање: Ко је при предавању науке вере пододговоран, учитељ или катихета, особито где је овај последњи наплаћен зато?

Збор се изјашњује, да су катихете наплаћене свагда пододговорни, а и сам ии је задатак: „Науком вере бавити се,“ учитељи пак исту са осталим предметима у свезу доводећи, дужни су само понаврати. — Г. Ђ. Лудајић овоме додаје: да би се у сваком случају свако неспоразуђење између учитеља и катихете избегло, од преке је нужде, да наплаћене катихете бар један курс од 6 недеља слушају, и из начина предавања науке вере, пред одређеном комисиом испит положи.

Бр. 7. Г. Лазо Поповић жели, да се именује један одбор од 5 лица, који ће предлоге зготовити, и збору по подне на претрес поднети.

У одбор тај буду изабрани: Частни г. Василије Ракић као председник, Лазо Поповић, М. Дејановић, Ђ. Лудајић и Ал. Докпћ као перовођа.

Са овим се седница закључи у 12 часова, — и г. председник је за $\frac{1}{2}$ на 3 часа по подне закаже.

По подне изаслани одбор од петорице следеће предлоге подноси збору на решење:

- а.) О школском закону.
- б.) Које појање да се усвоји.
- в.) Ако у школи свију средства нема, на кога да се учитељ обрати; јер се зна да наредба има, у којима се општинама налаже да иста набавити имају.
- г.) Почем су деца дужна вртарству, свилодјелству, и пчеларству обучавати се, — то у коликом кругу, као и која деца, па и у том случају на кога да се учитељ обрати, ако школ. врта нема?
- д.) О шегртској школи.
- е.) О механичном читању.
- ж.) Одбор препоручује збору, да за идући састанак неколико предлога одреди, у погледу обучавања у народ. школи, о којима би сваки учитељ дужан био своје миљење дати.

Бр. 8. На предлог а.) о школској казни: Докић као извештељ одбора, говори по упутству, с' тим додатком: да ако

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

се до такве неприлике дође, да се дете и телесно казнити мора, то нека се иста казна свагда у присуству местног школ. одбора и дечијих родитеља изврши, па ако последњи учествовати неби хтели, ипак им до знања ставити ваља; — какву је дете погрешку учинило, и какву је каштигу примило.

Г. Ђ. Глибоњски је: да се тјелесна казна, сасвим изостави.

Овоме је г. Гл. Влашић противан, наводећи, да би то само онде могло бити, где је домаће васпитање добро. Затим вели како му је један ученик двапут из затвора утекао, и пита шта са таквим чинити ваља, кад се зна да закључак несме бити? —

Решено је: Да кад би учитељ у оваким и овим равним неприликама ладнокрван остао, то би онда свој авторитет пред децом сасвим изгубио, а чим овога учитељ изигра, — у тој школи неможе дисциплине и успеха бити. Зато збор сваком учитељу оставља — децу по свом благоразумију да казни.

Бр. 9. На б.) предлог „које појање да се усвои“ — говори Докић да се приметити даје, како се на неки мести, слабо на то пажња обраћа, и има места, где деца тако нескладно без икакве хармоније поју, да слушалац или уши затворити, или из цркве бегати мора. Ово бива због тог, што има учитеља, који оћеју неко преиначено по свом увиђењу пјеније да заведу, — необзирући се на то, да народ то баш од цркве и побожности, која је у нашем народу и по себи мала одвраћа.

Збор закључује: да се сваки учитељ има најстрожије придржавати оног пјенија, које се у приправничком заводу у Сомбору предаје и учи.

Бр. 10. На в.) тачку „Ако у школи свију средства нема на кога да се учитељ обрати.“

Решено је: да се у том погледу учитељ свагда на старатеља школског обратити има а овај на поглаварство, па ако на предлог његов ово учинити неби хтело, онда је старатељ дужан вишој власти потужити се. — Ако деца неуредно долазе у школу; то је учитељ дужан старатељу исту писмено назначити, овај пак родитеље принудити, да децу у школу редовно шаљу.

Број 11. О г.) тачки предлога „О школском врту.“

Закључено: да по вишој наредби свака школа свој врт имати мора, као што се и ученици старијег разреда, вртарству, свиодјелству, и пчеларству обучавати имају, јер је осведочено, да су наведени предмети од велике користи по народ — а што се до јако то у народним школи радило није, криве су общине

које још ни дан данас школи вртове одредиле нису. Код толиких само следеће имају: Ст. Кањижка; Сећанска, и Ађанска — Фелдварска је имала све до свршетка 1867. године.

Бр. 12. На тачку д.) „О шегртској школи“ говори Докић да има општина, у којима приличан број занатлија има, кои научнике држе, по их у недељне и празничне дане у школу нешиљу, и тако деца оно што су у школи научила, за време шегртлука свог забораве. Зато предлаже да општине опомену занатлије на налог бив. банат. Намјесничества под бр. ^{19422/}4299

Г. Дадић мисли да би по подне најудесније било са научницима школу држати, и то свагда један учитељ да им предаје.

На овог г. Докић примећује: да би саветније било, у ком месту више учитеља има, да се годишње један за другим мењају, јер су за ово свугде награде одређене. Тим мењањем би сви учитељи у општини, који једнаке терете и позиве имају — једнако и награђени били.

Ову примедбу збор усваја с' тим додатком, да тамо где наце вере научнице походе римску школу, имају се одцепити, и у одређено време нашу школу полазити. — Даље сведочанство издавати се има са подписом местног управитеља и учитеља, и то савестно.

Бр. 13. На предлог под е.) „О механичном предавању“ — узима реч г. Ђ. Лудажич, и наводи: како се на жалост налази и таквих школа, које се сматрају за најотличније, а овамо се у њима механизам тера у највећем степену, и то са задавањем лекција, и учењем приповедака на памет.

Решено је: по примедби г. Глибоњског, да се наука гледања што више ради, јер се опазило, да исту врло мало њих раде, с' чим се онда мора механизам и неотице увући, а наука гледања баш је зато удешена, да се дете вежба разумљивом мишлењу и говору.

Бр. 14. На ж). тачку предлога, да се за идући збор неколико тема одреди.

На ово збор опредељује следеће теме;

1. Којим би се начином до тога могло доћи, да деца течно читати знају.

2. Вредност оне молитве господње, коју дете са собом у школу донесе.

3. Какву вредност има наука гледања, у погледу разумног, и наочигледног начина обучавања.

4. г. Глибоњски се прима, да једну лекцију из науке вере и то V. Чл. Сим. вере са ученицима практично ради.

Бр. 15. Г. Глибоњски предлаже; да би, нужно било једну молбеницу вис. министарству у погледу на вероисповедне школе доставити.

Овај се предлог прима, и г. г. Глибоњски, М. Дејановић и Ст. Жекић одређује се да молбеницу што пре зготове и на одређено место пошљу.

Бр. 19. Г. Ст. Попадић говори: како су зборови учитељски са трошком скопчани, према постојан налог, којим се учитељима убогог стање одређују дневнице и подвоз, али кад се у призрење узме, да је редак учитељ који је материјално имућан, то је онда поменути налог доста нејасан, — зато предлаже: да се свима учитељима без разлике дневнице и подвоз код више власти измоли.

Зорр овај предлог усваја, и умољава г. г. Глибоњског, Дејановића и Жекића, да уз горенаведену молбу и ову прикључе.

Бр. 17. Г. Ђ. Лудајић чини предлог овај: Пошто многе наше општине, на жалост недрже „Школ. Листа.“ а још мање „Лист за народне учитеље“ — по томе немогу онда ни дознати, шта ми овде дељамо: зато би врло нужно било, да се свагда радња учитељског збора и путем јавног ког политичког Листа печата.

И овај се предлог од стране збора једногласно прима.

Г. Председник завршује седницу са захвалом на усрдном и својском раду свију присуствујућих чланова, — на које му се збор са дуготрајним „живео“ одазва.

За овим збор помоли се Богу и заврши своје делање.

Председник збора Александар Бастић. Протопрезвитер Сегадински и окруж. надз. срб. осн. школа. Перовође: Ђорђе Лудајић, Алекса Докић.

Катихетичка вјештбања

србскије ученика на малој гимназији
у (горњем) Карловцу 1868. године.

(Продуженј.)

Послови Савве Врге, из III. разреда.

I. Еванђеље од св. Луке зач. 66.

Исус је у притчама често говорио. И ово је притча о богатома. Немилостив је тај богаташ и без срца. Незаслужује та-

кав ни да му се име знаде. На мисли му је јело, те јело. Он само на себе мисли, а немари за сиромаци. (У жинова бијаше земља подељена на племена). Сиротиња није имала иметка. Сав је иметак био у богаташа. Осим те несреће још су и друге биле које су морале упропастити тај народ: поделише царство, разцијенише цркву, распадоше се на три секте. Овај богати држи да душа треба жита! То је садужејска грубост. — За то Христос учи да је прече старати се за душу, па онда и за тјело.

Овде је прилика да погледамо на наш србски народ. У Србаља нема безкућника, Србљи имају доста земље своје свака кућа. То је срећа по народ наш. Србин дакле није рођен да мора красти! По србским селима нема тешки гвоздени затвора на благу и на кућама; него затворају своје благо у слабе дрвене стаје. Ту би лако било кућу покрасти, па онет тога зла не бива у нас толико, колика је прилика.

Богати Србљи подижу закладе за своје школе и младеж своју; они подпомажу србску књигу. Србски народ осуђује „мртво“ богатство. Много се приповједа о „копању блага.“ У тврдице ђаво на новци лежи. — Несуђено благо тко ископа, огари прсте, јер се то благо на угљевље претвора. Преорати туђу међу — греота је. „Крајцарак је мали дарак, ал' велика задушбина.“

У Србина је „душа благо.“ Душом се Србин заклиње, и рече: „волим моју изгубити главу, него своју огрешити душу!“

Велика је несрећа задесила србски народ од туђинаца и — турака. Спахилуке држе турци по Босни. . . — Још је народ србски раскомадан на више држава, и подјељен на три вјере: православну, католичку и турску. Од ове несреће може нас избавити Бог, а ми можемо помагати се србском самосвјести, и — духом помирљивим наше православне цркве, у којој је освештана она наша пословица: „Брат је мио које вјере био!“ Овој пословици додао је Србин ово: „ако право ради и поштено поступа.“ А додао је он то онда истом, кад је одрођени „брат“ повео се за саможивством, те је са турчином удружио се да Србину улије воде на огњиште . . . — „Тко ти ископа очи? брат! зато тако дубоко.“ —

II. Еванђеље од св. Матеја зач. 4.

Волсви долазе из далеке земље, и знаду боље што се у Јудеји догађа, него сами њезини владари и научењаци жидов-

ски. Код овога дјетета видимо, да се испуњава све, што су пророци предсказивали. Месија је то дјете. Бог чува њега од Ирода, а људи не. Ирод се помами кад му Волсви недођоше како им је рекао био. У јарости својој пошаље он своје „солдате“ у Витлеем; те туда потукоше они четрнајест тисућа дјете од двије године и млађе. Ирод је држао да је ту и Исуса убио, али Бог не даде!

Пророци су предсказали ову жалост са оним: „Рахиља плаче за својом дјецом што их није, и није се могла утјешити.“

Ирод је био лукав, подмукао, љутит, горделив и честољубив. Није Ирод жалио потући невину дјечицу, јер га није срце болило за њима. Он је био туђинац, а не жидовске крви. Тако је и народ отуђио се, те војска Иродова које сама своју дјецу. — Књижници, учитељи народа, незнаду казати гђе се имао родити спаситељ; већ потегосе своје књиге из прашине. И ту срца за свој род небияше!

Одвратимо очи своје од те тужне повјести, па признајмо: да зли људи немогу прекратити промисао Божији, нити могу убити онога кога Бог чува!

Леп примјер хришћанскога војника даје нам св. Димитрија. Србска повјестница заједно са православном црквом нашом даје Цара Лазара и сложне браће девет Југовића. Хришћански војник несмје бити крвник; већ свестан поборник славе Божије, која се састоји у истини и правди. „Што ти није драго, не чини другоме!“ то су рјечи Христа Спаситеља!

Примјера од учитеља цркве и народа имамо у нашим светцима. Ми Србља имамо св. Савву Неманића. —

(Продужиће се.)

Д о п и с.

Из Новог Сланкамена. Честити православни Срби Ново-Сланкаменски тежећи за просветом, развитком, и народним напредком, нису могли више трпјети, да им њихова дечица на $\frac{1}{2}$ сата у Стари Сланкамен на науке ходе, те прошаст: 186% год. по завештају неумрлог мецената и добротвора Ђорђа Анђелковића иначе Бугарина, у месту Новом Сланкамену србско-народну школу отвореше, у којој се данашњим даном до 46 ученика васпитавају и уче. Кома пак ми можемо Ново-Сланкаменски Срби захвалити, што е то завештањ у живот ступило? Само отличной породици Натошевићевой, а наиме: Г. Г. Аци и Павлу Натошевићима, кои су се својски за ову ствар заузели. Они су толико својом снагом и упливом учинили, да данас учитель своју

годишню плаћу од 360 фр. а. вр. осим депутата, прима; а то само од интереса, ког е главни капитал 6000 и неколко форинта, а до сад већ интереса имаде преко 3000 фор. Блаженопочивши основатељ Анђелковић наредно е у последној жељи својој и место гди да се школа и стан учительѣв сазида, што ће се скорим у дѣйство привести, а за сад се србска школа у кући Г. Г. Нагошевића налази.

Завста е то врло лепо и племенито дело учињено, и заслужуе да се покойном добротвору овде вечити спомен држи. Гди е наша срећа; да се више овакови могући Срба нађе, и да се угледаю на овај пример пак да после свое смрти на такове цели добротворне оставе, да их србски род за њихова добра дела вечито благосиљ. За ово се дело завста казати може, да е њиме вечити и неумрли спомен учињен.

Добротвору врлом нека е у народу србском вечити спомен, кога ће свака душа православна у Сланкамену благосиљати. А православной обштини Ново-Сланкаменской Слава! Живила!

М. Бизумић учитель.

Школске вести.

ПРВИ УЧИТЕЛСКИ ЗБОР У СРБСКОМ БЕОГРАДУ. У неделю 24. Новембра после службе Божие држан е први учительски збор у Београду у школи што е код саборне цркве. На том збору били су сви учители и учительке из Београда, неколико отиѣних грађана и званичника, а збор е отворио сам министар просвете господин Димитрије Матић кратком али значај цуном и важном беседом, у којој е разложио цѣль учительских зборов и велику корист, коју они могу имати на унапређењ просвѣте у Србији. Затим се у збору договор водно о начелу како да се сѣднице држе и о пословном реду. Овај први збор сматрати се има као увод у дѣло, а скорим ће се држати опет учительски збор на коме ће се приступити к коначном уређењу ове важне установе.

ВЕЛИКОДУШНИ ДАР. Високопречастни Господин Теофан Живковић Архимандрит Бездински списао е и издао на свѣт књигу под насловом: СРБСКА НАРОДНА ЦРКВА на канонично историчном темелју свом, с едним словом у додатку: о побожности и народности. Књига ова штампана е у 1000 екземплара. Врстни и родољубив сачинатељ распослао ю е своим познаницима у разне краеве Србства и уступивши доброволне прилоге у извнату штампарских трошков фондѣ Школскога Листа упунио е да се прилози ти шало на уредника овога Листа. Извешћујући читаоце наше о овом племенитом и великодушном дару фондѣ Школскога Листа наменѣном, изјављуемо, да смо готови, прилоге у име ово примати, и по објави имена приложника и количине прилога, управѣ фонда Школског Листа предавати. Код уредништва овог налази се такође 100 екземплара ове књиге, од куда ю могу набавити сви они кои е имати жеде.

ШТИПЕНДИЈЕ ЗА ПРАВОСЛАВНЕ ЂАКЕ за годину 186% (продаженъ из бр. 17.)

17. Из закладе Марка и Ђорђа Сервидких, којом рукују наслѣд-

вци Ђорђеви у Турској Канџи, примили су по 210 фр. Пегар Бирра богословац у Карловци, Илија Јоанџић, Емил Новаковић и Емил Савић медицинари у Бечу, Тодор Поповић правник у Пешти и Ђорђе Рашковић правник у Бечу; — по 157 фр. 50 и. примили су: Средоџ Ђорђевић, Коста Раић, Дим. Стојковић и Влада Виловски правници, Алекс. Ђгдић, Стеван Мигрић и Павао Жупуньски гимназисте; — по 105 фр. примили су: Алекса Богдановић лекар; Јов. Јоковић, техничар, Павао Хариш, Јов. Поповић, Ник. Поповић, гимназисте, Лазар Стефановић реалац — и Емил Стефановић ученик главне осн. школе у Сегедину. (свршиће се.)

ПОКЛОН ШКОЛИ. Господин Паја Ивановић медицине доктор и мѣстни школски управитељ у Баи, покљана едан екземпляр Школскога Листа школе Байској како за ланьску тако и за ову годину, и обећава, да ће и у напредак док год Школски Лист излазио буде, сваке године те чинити.

ЈВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Свест човека, свест обштине и народа најболѣ се позна по раду њином. Наш народ пре па и данас, и у најнезгоднијим приликама, показао е примере велике свести, да се може по томе са најизображенијим народима сравнити. Особито е за све, што е честито и узвишено заузет наш народ, само ако има поле разборита човека, да га на таково што подстакне.

Зато ево една значајна примера, да се истинитост наведених речи потврди.

Ко зна како су народни учитељи у нас још слабо осигурани, које што су награде за велике њине трудове незнатне, које што им старост ни најманьом мировином ние награђена, мораће припознати, да е редак дар ваљане обштине Боботске, којом е по совету Господина Јована от Миковића великог судца Буковарског, Г. Прокопија Миладиновић пароха и Г. Ђоке Миковића бележника обезбедила мов старе дане, као 42. године служившег свога учитеља, давши ми 200 фр. а. вр. годишњѣ мировине. Зато ја благодарност и топлу признателност мою, како господијам горе поменутијим, исто тако и славној обштини Боботској, изјављујући, пребивам у Винковци 5. Новембра 1868.

Господине Школског Листа уреднице! Жеља е моя што би сте имали милост ову мою благодарност обштини чрез Школски Лист објавити, небили се и остале обштине огледале, и остарѣлу собратию мою по заслуги, са мировином наградили.

Ваш Богомољац 72-го лѣтнестарац Гаврил Томић пенз. учитељ рођени Стапарац.

В Дужнике како од ове тако и од прошлих година умолијамо, да се у течаю месеца Децембра оддуже, да неби морали имена њихова у последњѣм броју овога Листа јвности предати.

Лист овај излази двапут месечно.

Цена е на целу год. три форинта, а на по год. 1 фор. 50 нов.

Издао и уређује Никола Ђ. Вукићевић.

Тискао код Андрије Вагнера.